

Lees maar, er staat meer dan er staat

Dien de Haan

*Lees maar,
er staat meer dan er staat*

Dagboek bij de Bijbel

Uitgeverij Boekencentrum, Zoetermeer

www.uitgeverijboekencentrum.nl

Ontwerp omslag: Studio Vrolijk

De bijbeltekst in deze uitgave is ontleend aan De Nieuwe Bijbelvertaling, © Nederlands Bijbelgenootschap 2004/2007, tenzij anders vermeld.

ISBN 978 90 239 2566 8

NUR 707

© 2011 Uitgeverij Boekencentrum, Zoetermeer

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden veelevoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of op enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Lees maar...

Het was zondagmiddag. Ik zat te lezen in het boek *Marginaal en missionair* van Wim Dekker. Over 'hoe het heil in de preek wordt bemiddeld'. Niet dat het maken en houden van preken tot mijn dagelijkse bezigheden behoort, al had ik dat vroeger wel graag gewild – maar aan anderen doorgeven wat je zelf in de Bijbel hebt ontdekt, leunt daar toch wel min of meer tegen aan.

Ik las in dat boek van Dekker: 'Soms is dat wat wij ontdekt hebben ook belangwekkend genoeg voor een boek bij de Bijbel.'

Op dat moment werd de ondertitel van dit dagboek geboren. Niet 'bijbels dagboek', ook niet 'dagboek naast de Bijbel' – laat staan in plaats daarvan – maar: 'dagboek *bij* de Bijbel'. Een boek dat de lezer elke dag meeneemt op ontdekkingsreis. Van Genesis naar Openbaring, van schepping naar herschepping.

Er is veel te zien onderweg. Veel om als tochtgenoten elkaar op te wijzen. Veel om bij stil te staan en verder over na te denken. Gaandeweg merk je dat er meer te zien is dan je aanvankelijk dacht. En al lezende ontdek je dat er meer staat dan er staat.

Daarom staat dit dagboek telkens een week of langer stil bij één thema of één bijbelboek, met een aantal bijbelse uitzichtpunten daaromheen gegroepeerd. Kijk maar. Zie maar. Lees maar.

De titel *Lees maar, er staat meer dan er staat* is een variant op een dichtregel van Martinus Nijhoff: 'Lees maar, er staat niet wat er staat'.

Ook wat de inhoud betreft hebben anderen mij in boek en blad, in preek en gesprek geïnspireerd. Bijbellezen hoef je niet op je eentje te doen! Je moet dat ook niet willen.

Daarom ben ik ook blij dat er in de loop der jaren verschillende bijbelvertalingen zijn ontstaan. Het loont de moeite om die met elkaar te vergelijken. In dit boek ben ik uitgegaan van de Nieuwe Bijbelvertaling (NBV), maar verwijs ik ook naar de

vertaling van het Nederlands Bijbelgenootschap uit 1951 (NBG), de Groot Nieuws Bijbel (GNB), de Herziene Statenvertaling (HSV) en de Naardense Bijbel.

Om het idee van een gesprek tijdens een gezamenlijke trektocht te benadrukken, heb ik op voorstel van de uitgever als aanspreekvorm niet 'u', maar 'je' en 'jij' gebruikt.

Ik ben in de bevoorrechte positie dat ik door het werk dat ik vele jaren mocht doen – het doorgeven van het evangelie in schrijven en spreken – 'gedwongen' was veel met de Bijbel bezig te zijn. Dit boek mag daarvan de vrucht zijn, die anderen nu ook mogen plukken. Ik heb geprobeerd iets door te geven van wat ik zelf al bijbellezend heb ontdekt. En zoals iemand eens tegen me zei: 'De eerste zegen is altijd voor jezelf.' Hoe meer je weggeeft, hoe rijker je wordt!

Zo loopt door mijn leven een gouden stippellijn van de leiding van God. Anders dan ik als kind wel had gewild, maar toch. Ik mag dienaar zijn van zijn Woord. En zo, naar ik hoop en bid, doorgever, 'bemiddelaar' van het heil.

Zwolle, juli 2011

Dien de Haan

Lezen: Genesis 1:1-5

1 januari

En God zei: 'Er moet licht komen.' (vs. 3)

Stel je voor dat we het nieuwe jaar in zouden moeten gaan zonder God. Je moet er toch niet aan denken? We hoeven er ook niet aan te denken. We mogen het nieuwe jaar ingaan samen met God. En veel meer nog: Hij wil het nieuwe jaar ingaan samen met ons. Hij, die aan het begin van alles staat. Die de hemelen dacht en zij waren. Die het licht riep en de duisternis verdreef. Die God!

Misschien zie je de toekomst donker in. Misschien beangstigt het wereldgebeuren je, misschien ben je bang voor wat je in je eigen leven te wachten staat. Lees dan op deze Nieuwjaarsdag de eerste woorden van de Bijbel maar en laat je uitvullen boven alles wat je leven bedreigt.

God staat aan het begin. Hij heeft een plan met deze wereld. Met ons leven. Hij staat erboven.

In het begin was de aarde nog woest en doods, staat er in vers 1. Als je die woorden in het Hebreeuws leest, hoor je er een onheilspellende dreiging in doorklinken: *tohoe wabohoe*. Dreigende duisternis, een oervloed, water dat tot de lippen komt. Maar 'Gods geest zweefde over het water'. In de Willibrordvertaling staat: een geweldige wind joeg de wateren op. En 'wind', dat is in het Hebreeuws hetzelfde woord als 'geest'.

Lees maar, er staat meer dan er staat! Gods Geest bindt de strijd aan met de duisternis en de chaos in het leven. In ons leven. Overall laat Hij het evangelie klinken van Hem die het Licht der wereld is: Jezus Christus! Duisternis verdrijft niet het licht, maar licht verdrijft de duisternis.

'Ik ben het Licht van de wereld,' zei Jezus. God wil onze duisternis verdrijven met zijn licht. Ook in dit nieuw begonnen jaar.

God zei dag tegen het licht. De nacht verdwijnt in duisternis.

Lezen: Genesis 1:6-10

2 januari

God zei: 'Het water onder de hemel moet naar één plaats stromen, zodat er droog land verschijnt.' (vs. 9)

Zelfs onder een strakblauwe hemel kan het water een mens tot de lippen komen. 'Al uw golven slaan zwaar over mij heen,' staat er in Psalm 42. Storm, water, golven – allemaal bijbelse beelden voor wat ons leven en ons geluk bedreigen kan. Je kijkt naar boven en je ziet een strakblauwe lucht. Maar waar is God?

Hoor: ineens klinkt er een lied. De woorden weerkaatsen tegen het blauwe hemelgewelf. Psalm 93. 'Maar boven het geraas van de wijde wateren, van de machtige baren der zee, is hoog in de hemel de machtige HEER.' Mensenwoorden van beneden als een echo op Godswoorden van boven. Scheppingswoorden: 'Het water onder de hemel moet naar één plaats stromen, zodat er droog land verschijnt.'

Het scheppingsverhaal van Genesis 1 tilt je boven je zorgen en moeiten uit. God weet er wel weg mee. Hij staat boven de dreigende golven die ons kunnen overspoelen. Hij wijst ze van meet af aan hun plaats. Hij geeft ons vaste grond onder de voeten.

Vroeger werd de blauwe hemel wel gezien als een wand waarboven wateren waren opgeslagen. Als God dan de sluizen van de hemel openzette (Gen. 7:11), stroomde dat water van boven de aarde naar beneden. Die voorstelling paste bij het antieke wereldbeeld. Zoals een kind nu nog kan zeggen als het regent: 'Zet de Here God nu de kraan open?' Maar de Bijbel zegt: 'De hemel is de hemel van de HEER, de aarde heeft Hij aan de mensen gegeven' (Ps. 115:16). God scheidt de hemel en de aarde van elkaar. Hij wijst ons, mensen, onze plaats. Hij heeft de aarde geschapen en Hij draagt ons op om er namens Hem voor te zorgen.

En zo is het goed!

*God geeft ons
vaste grond onder de voeten.*

Lezen: Genesis 1:11-13

3 januari

God zei: 'Overal op aarde moet jong groen ontkiemen: zaadvormende planten en allerlei bomen die vruchten dragen met zaad erin.' (vs. 11)

Wat is God een groot Kunstenaar en wat heeft Hij alles met zorg gemaakt! In één adem schept Hij de hemel en de aarde en Hij zet ze in het licht. Hij brengt het water naar zijn plaats in de zee en Hij laat de aarde tevoorschijn komen.

Dan is het of Hij, midden op de dag, even stilstaat. Als een kunstschilder die een paar passen achteruit gaat om zijn werk van een afstand te bekijken. En Hij knikt: ja, het is goed! Ik vind het zo mooi dat God dat op de derde scheppingsdag twee keer zegt. Hij kan niet wachten met de dag te prijzen tot het avond is. Hij geniet ervan!

Als je kunt genieten van je werk, van iets moois wat je hebt gemaakt, zou dat dan niet zijn omdat je naar Gods beeld bent gemaakt? Echt genieten is een godsgeschenk.

Maar de dag is nog niet voorbij. De grondslag is gelegd, de aarde is klaar voor het doel waarmee God haar heeft gemaakt. En kijk, daar begint het: overal komt jong, fris groen tevoorschijn als op een vroege voorjaarsmorgen na een zachte regen in de nacht. Planten en bomen komen uit de aarde op, en ze dragen vruchten met veelbelovend zaad.

Nog voor er één mens op aarde is, zorgt God al dat er genoeg te eten is voor de hele mensheid – lees het maar alvast in vers 29. Vruchten met zaad erin dat zich verloren geven zal om garant te staan voor een nieuwe oogst.

God heeft de aarde niet geschapen als een onvruchtbare zandwoestijn, maar om vruchten voort te brengen voor iedereen.

Gaan wij net zo zorgzaam met de aarde om als Hij?

God zet het licht op groen.

Lezen: Genesis 1:14-19

4 januari

God zei: 'Er moeten lichten aan het hemelgewelf komen.' (vs. 14)

Eigenlijk zou je verwachten dat nadat God de planten en de bomen uit de aarde had laten opschieten de dieren en de mensen aan de beurt waren om de spiksplinternieuwe wereld binnen te gaan. Maar nee, nog even wachten: God gaat eerst nog feestverlichting aanbrengen! Het licht schiep Hij al op de eerste dag. Nu hangt Hij als extra's de zon, de maan en duizenden sterren als lampen aan het firmament.

Zon, maan en sterren: in de oudheid werden ze als goden vereerd. Maar luister wat het scheppingsverhaal vertelt: welnee, het zijn geen goden. Ze dienen als feestverlichting.

Dacht jij, kleine mens, dat jouw geluk afhankelijk is van de stand van de maan en de sterren? Dacht je dat die je levensloop bepalen? Welnee, God heeft ze opgehangen om je leven te verlichten! Hun taak is de dagen, de seizoenen en de feesttijden aan te geven. Ze dienen als oriëntatiepunten in de ruimte en in de tijd.

Doe in een heldere winternacht de verlichting van beneden eens uit en kijk dan eens naar boven. Ken je dat kinderversje van vroeger nog? 'Al die duizenden tezamen, roept de Heer bij hunne namen, en niet een ontglipt zijn oog.' En merk je 's avonds dat de dagen alweer iets beginnen te lengen, dat het zonlicht het van het duister wint? Dat is geen wetmatigheid – dat is Gods werk.

Lees het boek van de schepping maar naast het Boek van de Schepper. Zie je hoeveel er te lezen staat? Van 's morgens tot 's avonds, het hele jaar door, verkondigt de schepping in koor: God is zo groot. Oneindig groot! Maak niet je eigen goden, welke naam je ze ook maar wilt geven. Doe niet alsof je daar afhankelijk van bent. Geluk en licht en leven komen van God.

*Lees het boek van de schepping
samen met het Boek van de Schepper.*